

Az én rendszerváltásom 6

Hat kimerítően szép nap rokonaim között

Véget ért a VII. Finnugor Kongresszus

A Tiszántúl fővárosa sohasem volt híres kellemesen enyhe nyári időjárásáról. Most az augusztus végi kánikula, az enyhet adó Nagyerdő fái ellenére is, különösen próbára tette a 7. Finnugor Kongresszus résztvevőit. Olykor még a melegebb nyárhoz szokott magyarok is támolyogtak, nemhogy hűvösebb klímához szokott északi rokonaink, akik a kedvező politikai lehetőségeket kihasználva igen nagy számban érkeztek a Szovjetunióból. Az észtek eddig is mindig szép számmal képviseltették magukat magyar kongresszusokon, de szinte először nyílt alkalmuk kisebb rokonnépeinknek, hogy átléphessék a nyugati határt. Nemcsak vogul, osztják, mari kutatók, hanem egy népes, a medveünnepet négy napon át folyamatosan bemutató, nagy együttes is.

Kiállítások sora nyílt, külön programokban adtak lehetőséget filmek, videofilmek megtekintésére, sőt sor került helyszíni gyűjtésre is, amennyiben udmurtokkal, komikkal népzene kutatóink felvételeket készítettek. Mindezt forró buszokkal megtett kirándulások is kiegészítették, s nyelvészek, történészek, néprajzosok a szatmári tájjal is megismerkedhettek. Soha nem felejttem el azt, hogy milyen földöntúli élvezettel szedték a gyümölcsöt szinte alig ismerő, mert északi övezetben lakó rokonaink egy penyigei szilvásban a fáról a hamvas gyümölcsöt, ízlelgették a *nemtudom*, a *besztercei* (vagy *berbencei*) és a *lőszemű* szilva édes vagy savanykásabb kibuggyanó nedvét. A mátészalkai múzeum udvarán, a szekérszínben disznótoros vacsora fogadta őket. Ugyanilyen élmény volt sokak számára a debreceni boltok, üzletek gazdag kínálata is. Jó hírünket vitték, s élményszerűen ivódott mindez beléjük. Szép számmal jelentek meg elegánsan udvarias, gazdagabb finn rokonaink is, s jelenlétüknek a finn nagykövet ezerfős, szerda esti fogadása is nyomatékot adott.

Minden eddiginél népesebb volt tehát a kongresszus, s lehetőség arra, hogy legkisebb testvéreink, a vogulok és osztjakok is közvetlenül hírt adjanak magukról. Csak a néprajzi szekcióban 97 előadás hangzott el, többnyire orosz, német, angol nyelveken. Ki-ki válogathatta a fegyelmezetten 15 percig tartó előadásokat szekciónként, s hallhatta a régészet, történelem, nyelvészet, néprajz, zenekutatás legújabb eredményeit; személyes kapcsolatokat alakíthatott ki mindenki hasonló témában másutt kutató kollégáival. Ezek a kapcsolatok még a jövőben fognak kamatozódni, de emberileg máris gazdagodtak az egymásra figyelők.

Írta: Szabó László

2012. március 23. péntek, 09:34 - Módosítás: 2018. április 03. kedd, 19:17

Sokakat izgatott az észt politikai helyzet, de a konferencián mégis a kisebb népek jövő sorsa, a végső beolvadás, eloroszosodás elkerülésének lehetősége keltett figyelmet. Ez a kongresszus mintegy megerősítette őket abban, hogy nem fognak teljesen eltűnni; rokonaik, társaik vannak a segítségnyújtásban. *K. Kovács László*, a finnül is kitűnően beszélő néprajztudós külön esti szemináriumot tartva egészítette ki a Néprajzi Intézetben mindazt, amit szárazabb tudományossággal a pulpitusról hallhattunk a nap folyamán.

„Alig vagyunk 25-30 ezren finnugorok, s mindenütt nagyobb népek vesznek körül bennünket, ám kis létszámunk ellenére igen nagy a jelentőségünk, erős a jelenlétünk. Erjesztő anyag, katalizátor a finnugorság, s saját lélekszámánál lényegesen többet nyújt; érzékeny a kultúra, s folyamatokat indíthat el. Íme a finn vagy magyar példa- s most az észtek is a balti változások élharcosai; tőlük indult el a változtatás igénye. Elképzelhető, hogy kisebb rokon népeink sem eltűnni, hanem megerősödni fognak egy új folyamatban.”

Nem szó szerinti idézet ez, de lényegileg ez a summája másfél órás, lenyűgöző magánelőadásának. S reményt nyújtott a szárazabb, tényszerűbb szakelőadások bizony nemegyszer elég lehangoló, kisebb rokonaink sorsát szinte reménytelennek rajzoló képe mellé.

Megyénk két előadóval (*dr. Dienes Erzsébet* és jómagam) képviseltette magát, de hírünk ennél nagyobb volt, hisz múlt ősszel a TIT és a Damjanich Múzeum már egy „előkonferenciát” rendezett Szolnokon; s most is vendégül láthattuk

Alexej Petersont

, a tartui Nemzeti Múzeum direktorát. A Tallinn mellett immár Tartuval is állandósult kapcsolataink most kiegészültek udmurt és mari lehetőségekkel is, s talán mi is közreműködhetünk, segíthetünk valamit e népek megmaradásáért folytatott küzdelemben!

Szolnok, Új Néplap, 1990. szeptember 4.